

Näringsutskottets betänkande 2024/25:NU8

Avskaffat krav på tillstånd för hotell- och pensionatsrörelser

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till en ny lag om hotell- och pensionatsrörelser och avslår motionsyrkandena. Den nya lagen ska ersätta lagen om hotell- och pensionatrörelse från 1966 och innebär bl.a. att tillståndskravet för hotell- och pensionatsrörelser ersätts av ett anmälningsförfarande. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2025.

I betänkandet finns en reservation (V).

Behandlade förslag

Proposition 2024/25:27 Avskaffat krav på tillstånd för hotell- och pensionatsrörelser.

Ett yrkande i en följdmotion.

Två yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2024/25.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet4

Utskottets överväganden5

 Avskaffat krav på tillstånd för hotell- och pensionatsrörelser5

 Utskottets ställningstagande6

Reservation8

 Övriga förslag, punkt 2 (V)8

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag9

 Propositionen9

 Följdmotionen9

 Motioner från allmänna motionstiden 2024/259

Bilaga 2

Regeringens lagförslag10

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Regeringens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om hotell- och pensionatsrörelser.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2024/25:27.

2. Övriga förslag

Riksdagen avslår motionerna

2024/25:2927 av Sten Bergheden (M),

2024/25:2969 av Markus Wiechel (SD) och

2024/25:3244 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V).

Reservation (V)

Stockholm den 14 november 2024

På näringsutskottets vägnar

Tobias Andersson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tobias Andersson (SD), Elisabeth Thand Ringqvist (C), Fredrik Olovsson (S), Mats Green (M), Monica Haider (S), Jessica Stegrud (SD), Marianne Fundahn (S), Josef Fransson (SD), Isak From (S), Kjell Jansson (M), Louise Eklund (L), Johnny Svedin (SD), Daniel Vencu Velasquez Castro (S), Lorena Delgado Varas (V), Lili André (KD) och Rebecka Le Moine (MP).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2024/25:27 Avskaffat krav på tillstånd för hotell- och pensionatsrörelser. Det har väckts en motion med anledning av propositionen. I betänkandet behandlas även två motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2024/25.

En förteckning över de behandlade förslagen återfinns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

Utskottets överväganden

Avskaffat krav på tillstånd för hotell- och pensionatsrörelser

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag om en ny lag om hotell- och pensionatsrörelser som innebär att tillståndskravet för hotell- och pensionatsrörelser ersätts med ett anmälningförfarande. Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2025. Riksdagen avslår även ett motionsyrkande som har väckts med anledning av propositionen och två motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2024/25.

Jämför reservationen (V).

Propositionen

Övergripande om lagförslaget

I propositionen lämnar regeringen förslag till en ny lag om hotell- och pensionatsrörelser som ska ersätta lagen om hotell- och pensionatsrörelse från 1966. Den nya lagen innebär att tillståndskravet för hotell- och pensionatsrörelser tas bort och ersätts med ett anmälningförfarande. Enligt regeringen syftar förslaget till att underlätta för företag att bedriva hotell- och pensionatsverksamhet genom att förenkla den administrativa processen och sänka de administrativa kostnaderna.

Förslaget innebär att den som avser att driva en hotell- eller pensionatsrörelse som ska kunna ta emot minst nio gäster samtidigt eller som har minst fem gästrum ska anmäla detta till Polismyndigheten. En anmälan ska vara skriftlig och innehålla ett fåtal uppgifter om anmälaren och rörelsen. Polismyndigheten föreslås föra ett register över anmälningsskyldiga hotell- och pensionatsrörelser och de uppgifter som har anmälts enligt lagen. Vidare föreslås Polismyndigheten få förelägga den som inte har fullgjort sin anmälningsskyldighet enligt lagen att göra detta. Ett beslut om föreläggande ska få förenas med vite. Regeringen föreslår även att bestämmelser om tillsyn och kontroll samt skyldigheten att driva en rörelse så att den inte medför fara för allmän ordning och säkerhet förs över från den tidigare lagen till den nya lagen med endast språkliga eller redaktionella ändringar.

Regeringen beslutade i juni 2024 att hämta in Lagrådets yttrande över lagförslaget. Regeringen uppger i propositionen att den i huvudsak följer Lagrådets förslag.

Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2025. Hotell- och pensionatsrörelser som har beviljats tillstånd enligt äldre föreskrifter ska anses vara anmälda enligt den nya lagen.

Krav i fråga om brandsäkerhet

Enligt den nuvarande regleringen ska det i tillståndspliktiga hotell och pensionat anges utrymningsvägar med tydliga markeringar. Denna skyldighet är en kompletterande bestämmelse till de mer övergripande kraven på brandsäkerhet som finns i andra författningar, bl.a. i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor samt i plan- och bygglagen (2010:900).

Regeringen anger i propositionen att den inte har för avsikt att i den nya lagen om tillstånd för hotell- och pensionatsrörelser föreslå ändrade regler i fråga om brandsäkerheten som innebär att anmälningspliktiga hotell och pensionat ska uppfylla kraven i plan- och bygglagen och i lagen om skydd mot olyckor. Någon sådan upplysning finns inte i den nuvarande lagen och regeringen anger att den ställer sig tveksam till att det skulle innebära ett mervärde att föra in en sådan bestämmelse i den nya lagen. Regeringen menar att det får förutsättas att krav i fråga om brandsäkerhet är kända av ansvariga för hotell och pensionat och att de i annat fall uppmärksammas på dessa krav av tillsynsmyndigheterna. Det finns enligt regeringen inte heller någon anledning att befara att kravet på markering av utrymningsvägar kommer att uppfattas som det enda kravet i fråga om brandsäkerhet som gäller för hotell- och pensionatsrörelser.

Motionerna

I kommittémotion 2024/25:3244 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) anser motionärerna att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag om att komplettera den föreslagna lagen om hotell- och pensionatsrörelser så att det av 7 § framgår att anmälningspliktiga hotell- och pensionatsrörelser ska uppfylla kraven om brandsäkerhet i plan- och bygglagen (2010:900) och lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Motionärerna menar att brandsäkerhet är en viktig fråga och att det kan vara avgörande att åtgärder vidtagits för att förebygga eller minska konsekvenserna av en brand.

I motion 2024/25:2927 av Sten Bergheden (M) föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör överväga att ersätta kravet på hotelltillstånd med en anmälningsplikt. Motionären menar att detta bl.a. skulle medföra kortare handläggningstider och minska arbetsbelastningen hos Polismyndigheten.

I motion 2024/5:2969 av Markus Wiechel (SD) efterfrågas ett tillkännagivande om att utreda en reformering av hotellagen. Syftet är enligt motionären att minska de hinder som finns för näringsverksamhet och underlätta för personer som önskar driva hotell eller pensionat.

Utskottets ställningstagande

Inledning

Utskottets ställningstagande redovisas under följande rubriker:

- Regeringens lagförslag

– Övriga förslag.

Regeringens lagförslag

Utskottet anser att riksdagen av de skäl som anförs i propositionen bör anta regeringens lagförslag. Därmed tillstyrks propositionen.

Övriga förslag

Utskottet har i det föregående avsnittet tillstyrkt regeringens proposition med förslag om en ny lag om hotell- och pensionatsrörelser som innebär att tillståndskravet för dessa verksamheter ska ersättas av ett anmälningförfarande. Utskottet noterar två motionsyrkanden som innehåller liknande förslag: att ersätta det nu gällande kravet på hotelltillstånd med en anmälningsplikt. Enligt utskottets uppfattning kan dessa förslag anses tillgodosedda med den proposition som nu behandlas, och de bör därför avslås av riksdagen. Vidare noterar utskottet en motion med ett förslag om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om att komplettera den nya lagen med ytterligare bestämmelser om krav på brandsäkerhet. När det gäller denna fråga instämmer utskottet med regeringen i att det får förutsättas att kraven på brandsäkerhet är kända av ansvariga för hotell och pensionat. Det finns inte heller anledning att tro att lagens krav på markering av utrymningsvägar kommer att uppfattas som det enda kravet i fråga om brandsäkerhet.

Därmed avstyrker utskottet samtliga motioner.

Reservation

Övriga förslag, punkt 2 (V)

av Lorena Delgado Varas (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2024/25:3244 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V) och
avslår motionerna

2024/25:2927 av Sten Bergheden (M) och
2024/25:2969 av Markus Wiechel (SD).

Ställningstagande

Jag har tidigare ställt mig bakom regeringens förslag i propositionen. Enligt min mening bör dock regeringen återkomma till riksdagen med ett förslag som innebär att 7 § i den föreslagna lagen om hotell- och pensionatsrörelser kompletteras så att det framgår att anmälningspliktiga hotell- och pensionatsrörelser ska uppfylla kraven om brandsäkerhet i plan- och bygglagen (2010:900) och lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Om bestämmelsen inte kompletteras i enlighet med detta är det min uppfattning att det felaktigt kan komma att uppfattas som att ett krav på markering av utrymningsvägar är det enda kravet på brandsäkerhet som behöver efterlevas för att få bedriva hotellverksamhet. Jag har förståelse för regeringens invändning om att det är rimligt att förutsätta att kraven om brandsäkerhet i annan lagstiftning är kända av de som är ansvariga för hotell och pensionat och att de annars kommer att uppmärksammas på dessa krav av tillsynsmyndigheterna. Brandsäkerhet är dock en viktig fråga, och mot bakgrund av att det brinner ca 100 gånger per år på hotell och pensionat i Sverige anser jag att det finns goda skäl till att ändå införa en sådan upplysning direkt i lagstiftningen.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2024/25:27 Avskaffat krav på tillstånd för hotell- och pensionatsrörelser:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om hotell- och pensionatsrörelser.

Följdmotionen

2024/25:3244 av Lorena Delgado Varas m.fl. (V):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett förslag som innebär att 7 § i den föreslagna lagen om hotell- och pensionatsrörelser kompletteras så att det framgår att anmälningspliktiga hotell- och pensionatsrörelser ska uppfylla kraven om brandsäkerhet i plan- och bygglagen (2010:900) och lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2024/25

2024/25:2927 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att ersätta dagens krav på hotelltillstånd med en anmälningsplikt och tillkännager detta för regeringen.

2024/25:2969 av Markus Wiechel (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över en reformering av hotellagen och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om hotell- och pensionatsrörelser

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Denna lag tillämpas på hotell- och pensionatsrörelser. Med hotell- eller pensionatsrörelse avses i denna lag en yrkesmässig verksamhet som syftar till att tillhandahålla en tillfällig möblerad bostad.

Lagen gäller inte

1. bostäder som tillhandahålls som ett led i en verksamhet för vård, tillsyn, utbildning eller uppfostran,
2. ensligt belägna, obemannade stugor som står till allmänhetens förfogande för tillfällig övernattning,
3. enkelt utrustade stugor utan vatten och avlopp, belägna på campingplatser, som hyrs ut till allmänheten som tillfälliga bostäder.

2 § Den som avser att driva en hotell- eller pensionatsrörelse som är avsedd att ta emot minst nio gäster samtidigt eller som omfattar minst fem gästrum ska anmäla detta till Polismyndigheten.

3 § En anmälan enligt 2 § ska vara skriftlig och innehålla uppgifter om

1. anmälarens företagsnamn,
2. anmälarens organisationsnummer eller personnummer,
3. anmälarens postadress,
4. behörig företrädare för anmälarer, och
5. var verksamheten ska bedrivas.

4 § Den som driver en anmälningspliktig hotell- eller pensionatsrörelse ska utan onödigt dröjsmål skriftligen anmäla till Polismyndigheten om

1. ett förhållande som avses i 3 § ändras,
2. rörelsen inte längre är anmälningspliktig, eller
3. rörelsen upphör.

5 § Polismyndigheten får förelägga den som inte har fullgjort sin anmälingsskyldighet enligt 2–4 §§ att göra detta. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

6 § En hotell- eller pensionatsrörelse ska drivas så att den inte medför fara för allmän ordning och säkerhet.

7 § I hotell och pensionat som omfattas av anmälningsplikt ska utrymningsvägar anges genom tydliga markeringar. En markering ska vara lätt synlig från dörren till varje gästrum.

8 § Polismyndigheten får besluta att förbjuda en hotell- eller pensionatsrörelse, helt eller delvis, om det är nödvändigt för att upprätthålla allmän ordning och säkerhet. Beslutet får förenas med vite.

Polismyndigheten ska upphäva förbudet när det inte längre är nödvändigt för att upprätthålla allmän ordning och säkerhet.

9 § Polismyndigheten har rätt att få tillträde till hotell och pensionat för att utöva tillsyn över att denna lag följs.

10 § Polismyndigheten ska föra register över de uppgifter som har anmälts enligt denna lag. I registret ska även anges de beslut som Polismyndigheten har meddelat med stöd av lagen.

11 § Polismyndighetens beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.
2. Genom lagen upphävs lagen (1966:742) om hotell- och pensionat-rörelse.
3. Hotell- och pensionatsrörelser som har beviljats tillstånd enligt äldre föreskrifter ska anses vara anmälda enligt 2 §.